

MIR I SIGURNOST

EVROPSKE INTEGRACIJE BOSNE I HERCEGOVINE POD PRIJETNJOM SEKURITIZACIJE

Lejla Ramić Mesihović
Decembar 2022.

Kontekst, koji bi da provedbu Dejtonskog mirovnog sporazuma pretvori u stanje zamrznutog konflikta uz zadovoljavanje minimuma predvidljivosti i stabilnosti, pokazuje se više kao zgodan odgovor na potrebe dnevne politike, nego adekvatno okruženje za zahtjeve dugoročnog, dosljednog i strateškog djelovanja, koje je okosnica integrisanja u EU.

Neočekivana nova geopolitička i sigurnosna dinamika, koju je nametnula agresija Ruske Federacije na Ukrajinu, odjednom je od marta 2022. godine bacila dodatno svjetlo na geopolitički aspekt i snagu efekata politike proširenja Evropske unije. Ta dinamika je po prvi put u istoriji proširenja, otvorila prostor za vrisak zemalja koje isuviše dobro znaju kako je pripadati ruskoj sferi uticaja.

MIR I SIGURNOST

EVROPSKE INTEGRACIJE BOSNE I HERCEGOVINE POD PRIJETNJOM SEKURITIZACIJE

Lejla Ramić Mesihović
Decembar 2022.

U partnerstvu sa:

Sadržaj

1.	UVOD	2
2.	SISTEMSKE BLOKADE KAO DANAK ETNOCENTRIČNIM FRUSTRACIJAMA	3
3.	ČETRNAEST ZAHTJEVA I SKROMNI POMACI USPRKOS PREVIRANJIMA I PANDEMIJI COVID-19	4
4.	DODJELA STATUSA KANDIDATA ZA ČLANSTVO U EU: POLITIČKA ODLUKA <i>PAR EXCELLENCE</i>	6
5.	EU U BIH: QUO VADIS?	7
6.	ZAKLJUČAK	8

1.

UVOD

Evropske integracije ostaju jedini proces o čijoj važnosti postoji konsenzus šire javnosti u Bosni i Hercegovini. Iako podrška pojedinim aspektima ovog procesa fluktuirala, uspjeh evropskih integracija upotpunjuje viziju BiH kao dio velikog tržišta, sa velikim mogućnostima za školovanje, zapošljavanje, trgovinu i pozitivne interakcije koje potiču rast i stabilnost. Kontekst, koji bi da provedbu Dejtonskog mirovnog sporazuma pretvori u stanje zamrznutog konflikta uz zadovoljavanje minimuma predvidljivosti i stabilnosti, pokazuje se više kao zgodan odgovor na potrebe dnevne politike, nego adekvatno okruženje za zahtjeve dugoročnog, dosljednog i strateškog djelovanja, koje je okosnica integrisanja u EU. Nakon otpočinjanja ruske invazije na Ukrajinu u februaru 2022. godine, stabilitokratsko insistiranje na *statusu quo* sada dolazi na naplatu u vidu pokušaja subordinacije evropske perspektive BiH sekuritizaciji, i to po cijenu bitnog poboljšanja stanja i života u zemlji. Cijena stagnacije, koja u procesima poput evropskih integracija, nikada to suštinski ne može biti, najvidljivija i najmjerljivija je u ovoj fazi u odnosu prema implementaciji 14 prioriteta proizašlim iz Mišljenja o sposobnosti i spremnosti BiH za članstvo u EU.

Nakon što je Bosna i Hercegovina predala Zahtjev za članstvo u EU u februaru 2016. godine, desio se važan korak: BiH je od Evropske unije dobila Upitnik, koncipiran tako da se generiše materijal potreban za pravljenje presjeka stanja. Iako je sistem koordinisanja postojao i ranije, Odlukom Vijeća ministara o sistemu koordinacije procesa evropskih integracija u BiH, kreiran je tzv. mehanizam koordinacije, koji je obuhvatio i tehnički i politički nivo rada i odlučivanja. Prvo vatreno krštenje ovog mehanizma predstavljala je popuna Upitnika koju je BiH dobila. Proces je, uz mnogobrojne, primarno politički motivisane izazove, trajao 18 mjeseci. Poređenja radi, Srbija je svoje odgovore na Upitnik pripremila i poslala u roku od 45 radnih dana. U maju 2019. godine, Evropska komisija je objavila Mišljenje o zahtjevu BiH za članstvo (Commission, 2019). Tada je definisala i 14 ključnih prioriteta iz područja demokratije i funkcionalnosti, vladavine prava, fundamentalna prava, te reformu javne uprave prema kojima je orijentisala svoje godišnje izvještaje (Commission, 2021).

2.

SISTEMSKE BLOKADE KAO DANAK ETNOCENTRIČNIM FRUSTRACIJAMA

U vrijeme sveopšte stagnacije procesa proširenja Evropske unije, prožete talasima recesije, populizma, etno-centričnih previranja, pandemije COVID -19, te u konačnici neposrednih izazova povezanih s ruskom agresijom na Ukrajinu, dešava se neumitna regresija Bosne i Hercegovine. Regresija, primarno uslovljena i uzrokovana odnosima moći unutar zemlje koje je propustila da riješi dosadašnja implementacija Dejtonskog mirovnog sporazuma, generisala je od pada Aprilskog paketa ustavnih reformi 2006. godine (Perry, 2015) niz sistemskih blokada, koju su BiH često činile zemljom na ivici funkcionalnosti. Usklađivanje BiH sa EU sve je potrebnije, jer se novi izazovi, kako procesni, tako i geopolitički razvijaju i rastu iz godine u godinu.

Usljed mnogobrojnih opstrukcija i blokada, zemlja je činjena sve nefunkcionalnijom, a vizija budućnosti BiH je zapostavljena i namjerno zamagljena dnevno-političkim previranjima koja se više bave odnosima moći aktuelnih političkih elita u različitim dijelovima BiH, nego napretkom i procesom evropskih integracija. Već drugi izbori zaredom nisu mogli biti raspisani bez pravne, finansijske i organizacione neizvjesnosti (opštinski 2020. i opšti 2022. godine), a oni iz 2018., gotovo cijeli četverogodišnji mandatni period bivaju dobrim dijelom neprovedeni u bh. entitetu Federacija BiH (High Representative, 2020). Sve ovo se vrlo negativno reflektuje kako na reputaciju zemlje, tako i na političke i pravne standarde na kojima insistira Evropska unija.

3.

ČETRNAEST ZAHTJEVA I SKROMNI POMACI USPRKOS PREVIRANJIMA I PANDEMIJI COVID-19

Usprkos cjelokupnom kontekstu, dodatno usložnjenim pandemijskim izazovima i migrantskom krizom, neka pitanja koja potpadaju pod 14 prioriteta jesu riješena u 2020. godini. Izbori u Mostaru su održani po prvi put od 2008. godine, što je ispunilo prvi prioritet. Parlamentarni odbor za stabilizaciju i pridruživanje između Parlamentarne skupštine BiH i Evropskog parlamenta zasjedao je u junu 2021. nakon petogodišnjeg zastoja, čime je načinjen dobar napredak u sklopu trećeg prioriteta. Bosanskohercegovačke vlade su usvojile i akcioni plan za reformu javne uprave i strategije za upravljanje javnim finansijama, što doprinosi ispunjenju četrnaestog prioriteta. U maju 2021. uspostavljene su resorne radne grupe koje rade na prioritetima jedan i četiri (Commission, 2021), koji se odnose na izborni i ustavni okvir (cijela lista prioriteta dalje u tekstu, op.a.). Ipak, ovo ostaje sasvim nedovoljno da bi se proces ispunjenja ovih prioriteta mogao nazvati dostatnim i uspješnim.

Oblast demokratije uključuje osiguravanje spovođenja u skladu s evropskim standardima, provedbom OSCE-ovih preporuka i preporuka Venecijanske komisije, osiguravanje transparentnosti finansiranja političkih partija. Mehanizam koordinacije još uvijek treba dokazati svoju potpunu funkcionalnost u procesu evrounijskih integracija, uključujući razvoj i usvajanje nacionalnog programa za usvajanje pravne stečevine EU, ili, u našim uslovima, Programa integrisanja. Ovaj „mehanizam koordinacije“ kreiran je za formiranje stavova i doprinos donošenju odluka u procesu evrounijskih integracija, ali i za učesće u tijelima koji prate provedbu Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju (SSP).

Permanentno problematizovanje rasporeda ustavnih i institucionalnih nadležnosti, ostaje iznimno problematično za procese evrounijskih integracija u zemlji. Ono što vezano za to ostaje izazov obezbjeđenja pravne sigurnosti, je sistemsko osiguravanje da državni nivo ima sposobnost da omogući sprečavanje kršenja pravne stečevine EU nakon pristupanja EU. Traži se i zagarantovana nezavisnost pravosuđa, reforme Ustavnog suda, garantovanje pravne sigurnosti koja bi podrazumijevala uspostavu pravosudnog tijela za osiguravanje dosljednog tumačenja zakona u cijeloj zemlji.

Pitanje koje dugo već diže prašinu na političkoj sceni je imperativ osiguravanja jednakost i nediskriminacija građana u demokratskim procesima, osobito provođenju presude

Evropskog suda za ljudska prava poznatije kao Sejdić-Finci¹, ali i daljih presuda koje su samo dodatno potvrđivale diskriminatorna mjesta Ustava BiH – Pilav, Zornić, Pudarić i Šlaku. Svi pokušaji da se doprinese provođenju ovih presuda u postojećim društveno-političkim okolnostima odmiču se od njihove suštine i silom uklapaju u trenutno dominantan diskurs generisan činjenicom da je privilegovana etnička pripadnost, prepoznata u bh. sistemu kao „konstitutivnost naroda“, tretirana kao primarno izvoriste političkog kredibiliteta, snage i prava. Glavni generator moći ovog sistema je mehanizam pokretanja vitalnog nacionalnog pitanja čija se, u našim uslovima vrlo neproduktivna filozofija blokada i veta, prepoznaje i u upravnim tijelima, što je također evidentirani element koji unosi pravnu nesigurnost.

Već godinama se usljed skromne efikasnosti ponavlja potreba za uvođenjem promjena u rad Visokog sudskog i tužilačkog vijeća, sudova i tužilaštava. EU postavlja pred BiH, kao posebnu podgrupu prioriteta, systemske promjene koje će omogućiti efektivnije zakonske odredbe o sukobu interesa i zaštiti „zviždača“, funkcionisanja antikorupcionih tijela, unaprjeđenje sistema javnih nabavki i efikasnu borbu protiv organizovanog kriminala i korupcije. Depolitizacija i adekvatna transparentnost u sferi javnih preduzeća ostaju izazov već treću deceniju.

Isto se odnosi i na javnu upravu, koju dodatno zlopati borba oko nadležnosti. U međuvremenu, dogovoren je strateški okvir i akcioni plan za reformu u ovoj oblasti. Dalje ostaje i imperativ osiguravanja adekvatnog upravljanja granicama i migracijama, te unaprijeđeno funkcionisanje sistema azila.

Da se BiH još uvijek nalazi u statusu postkonfliktnog društva, potvrđuju i zahtjevi za unaprjeđenjem procesa pomirenja, koje je još prije deceniju djelovalo kao stvar prošlosti okončana s devedesetim godinama prošlog stoljeća. Nakon intervencija iz EU, BiH je usvojila i Revidiranu strategiju za rad na predmetima ratnih zločina.

Iz oblasti zaštite temeljnih ljudskih prava, traži se dalje jačanje provedbe legislative posvećene borbi protiv diskriminacije i onoj posvećene rodnoj ravnopravnosti. Presudom

¹ Tekst presude: <https://hudoc.echr.coe.int/fre#%7B%22itemid%22:%5B%22001-96491%22%5D%7D>

Ustavnog suda BiH ukinuta je i sporna, doduše nikad primijenjena, odredba Ustava Republike Srpska koja propisuje mogućnost izricanja smrtne presude. Ostaje da vidimo dodatni napredak u određivanju preventivnog mehanizma za sprječavanja mučenja i zlostavljanja.

Mapira se još uvijek bitan prostor za poboljšanje kada je u pitanju osiguravanje poticajnog okruženja za civilno društvo, te primjenu evropskih standarda o slobodi udruživanja i okupljanja. I dalje se daju uočiti ranjivosti obezbjeđenja finansijske održivosti sistema javnog emitovanja. U evropski standard spada i garantovanje slobode izražavanja, rada i djelovanja medija i novinara.

BiH i dalje treba demonstrirati da radi na poboljšavanju zaštite i uključenosti ranjivih grupa, prevashodno osoba s onesposobljenjima, djece, pripadnika romske zajednice, LGBTI osoba, migranata i tražitelja azila, izbjeglica i raseljenih lica, te pritvorenika.

4.

DODJELA STATUSA KANDIDATA ZA ČLANSTVO U EU: POLITIČKA ODLUKA *PAR EXCELLENCE*

Neočekivana nova geopolitička i sigurnosna dinamika, koju je nametnula agresija Ruske Federacije na Ukrajinu, odjednom je od marta 2022. godine bacila dodatno svjetlo na geopolitički aspekt i snagu efekata politike proširenja Evropske unije. Ta dinamika je po prvi put u istoriji proširenja, otvorila prostor za vrisak zemalja koje isuviše dobro znaju kako je pripadati ruskoj sferi uticaja.

Preko noći, u društvu interesenata za proširenje sa zapadnog Balkana, našle su se Ukrajina, Moldavija, Gruzija, zemlje koje su iz Brisela prethodno pokrivene politikom susjedstva, bez perspektive članstva. U junu 2022. godine, Vijeće EU odlučilo je podržati Ukrajinu i Moldaviju dodjelom statusa kandidata za članstvo (Council, 2022), dok su Gruzija i zemlje zapadnog Balkana stavljene na čekanje sa dovođenjem svog statusnog napretka u evrounijskim integracijama. Dodjela statusa kandidata ovim zemljama, uslijedila je nakon usvajanja mišljenja EU o njihovoj spremnosti za članstvo u EU, razvijenim na osnovu upitnika od nešto manje od 400 pitanja u oba slučaja, što je u prosjeku desetak puta manji po broju pitanja od onih koji su dodjeljivani zemljama zapadnog Balkana.

Političko odlučivanje ovim se odvažno vratilo u proces, stavljajući prominentno tehnokratsko i ekspertsko djelovanje nadležnih struktura Evropske komisije po strani. Gruzija je, prirodno, iskoristila momenat otkrinitih vrata da i sama pokuca, pored Ukrajine i Moldavije.

Istovremeno, zemlje zapadnog Balkana opterećene očekivanjima iz vlastitih zemalja, ostale su nervozne do zadnjeg momenta, nadajući se da mogu računati na naredne korake koje im pojedinačno po statusu u procesu integrisanja pripadaju, pa makar i ne potpuno zasluženo. U kontekstu, koji je svojom prirodom i intenzitetom isključivao kao mudru bilo kakvu kalkulaciju u odnosu na usklađivanje sa odlukama donesenim u okviru vanjskom politike EU, koja je svom svojom snagom usmjerena protiv ruske agresije.

U BiH se ta kalkulacija prevashodno manifestovala kao račun dijela donosioca odluka da toliko duguju kao izraz lojalnosti susjednoj neodlučnoj i neuvjerljivoj, ali uticajnoj Srbiji i formulaciji i operacionalizaciji njene vanjske politike. Ovaj aspekt usaglašavanja bh. s politikom EU se pokazao kao posebno ranjiv na dnevno-političke igrokaze, blokade

i problematične izjave². Već sredinom 2021. godine, bh. javnost bivala je izložena povremenim nasrtljivim i diplomatskoj službi neprimjerenim sadržajima saopštenja za javnost Ruske ambasade u BiH³, očigledno ohrabrenom dnevno-politički isforsiranom razjedinjenošću po pitanju vanjske politike.

2 Novinski članci: <https://www.index.hr/sport/clanak/dodik-drago-mi-je-zbog-utakmice-rusija-bih-bojkot-igraca-napravit-ce-se-novi-tim/2398510.aspx>; <https://www.jutarnji.hr/vijesti/svijet/putin-primio-dodika-za-slavnim-stolom-on-sipao-pohvale-vazno-namje-da-imamo-prijatelje-poput-vas-15250094>

3 Novinski članci: <https://radiosarajevo.ba/vijesti/bosna-i-hercegovina/ruska-ambasada-upozorila-bih-da-ce-biti-posljedica-ukoliko-ude-u-nato/410609>; <https://balkans.aljazeera.net/news/balkan/2022/5/26/ruska-ambasada-ponovo-prijeti-bih-zbog-nato-a>; <https://www.oslo-bodjenje.ba/vijesti/bih/ambasada-rusije-u-bih-negoduje-zbog-sporazuma-sarajeva-i-kijeva-hoce-li-karic-poslati-dobrovoljce-da-pomognu-ukrajinskim-neonacistima-813272>

5.

EU U BIH: QUO VADIS?

Bosna i Hercegovina je odlučila da želi članstvo u EU kao svoje strateško opredjeljenje i ishodište. Istovremeno, ova zemlja je predmetom dva mehanizma kriznog menadžmenta – Ureda Visokog predstavnika (OHR) i Specijalnog predstavnika Evropske unije (EUSR). Također, u BiH od sredine 1996. godine postoji i diplomatsko prisustvo EU u vidu Delegacije EU (prethodno do decembra 2009. godine, tj. Lisabonskog sporazuma, Delegacija Evropske komisije). U periodu od 2005. do 2011. godine, EUSR je kao mehanizam kriznog menadžmenta EU djelovao u sklopu OHR, otjelovljen u jednom predstavniku oba mehanizma. Od septembra 2011. do danas, EUSR je spojen s funkcijom Delegacije EU.

Predstavnici EU istovremeno djeluju i u Vijeću za implementaciju mira, igrajući veoma prominentnu ulogu i finansirajući gotovo polovinu budžeta OHR-a, i imaju funkciju EUSR za koju je zamišljeno da djeluje komplementarno sa standardnim mandatom Šefa Delegacije u zemlji aspirantu za članstvo. Proces implementacije Dejtonskog mirovnog sporazuma i proces evrounijskih integracija često dolaze u frikciju, što dovodi do nedovoljno jasnih stavova EU, koji uglavnom epizodno završavaju izražavanjem zabrinutosti i podsjećanjem domaćih političara na njihove obaveze. Direktnom intervencijom u izborni proces, i to najavom nametanja mjera u izornoj noći, Visoki predstavnik nastoji unaprijediti ono što je njegova procjena sistemskih nedostataka u bh. sistemu, ali istovremeno primjenom svojih bonskih ovlasti, diskvalifikuje BiH kao sposobnu za vlastito donošenje odluka u ovom smislu. To je u procesu ispunjenja Kriterija iz Kopenhagena⁴ ozbiljan deficit.

Mirenje s pozicijom BiH kao mjesta trajnog stanja provedbe mirovnog procesa je zamišljena i neodrživa zona komfora. To nam aktuelni geopolitički trenutak dodatno podcrtava. EU sa posljednjim potezima dodjele 10 miliona eura za odbranu⁵, velika sredstva koja i putem Berlinskog procesa dolaze u region za energetska sigurnost i efikasnost, postepenim povećanjem trupa Althea misije u BiH⁶, ipak demonstrira da joj je stalo do bezbjednosti na ovim prostorima, okruženim njenim zemljama članicama.

⁴ Kriteriji: <https://eur-lex.europa.eu/EN/legal-content/glossary/accession-criteria-copenhagen-criteria.html>

⁵ Saopštenje za javnost EU: https://www.eeas.europa.eu/delegations/bosnia-and-herzegovina/eu-provide-additional-%E2%82%AC10-million-support-bih-armed-forces_en?s=219

⁶ Novinski članak: <https://www.rferl.org/a/german-troops-rejoin-eu-bosnia-mission-russia-anger/31991573.html>

6.

ZAKLJUČAK

Demokratija i poštivanje demokratskih principa čine imperativ za otpočinjanje, trajanje i okončavanje procesa evropskih integracija. Vladavina prava i funkcionalna tržišna ekonomija, te dobro uređena javna uprava-također. Iako ove činjenice ostaju dobro poznate i nepromijenjene, njihovo zapostavljanje, pa čak i ignorisanje, ne idu u prilog deklariranoj ambiciji i želji da BiH pristupi EU. Bez dobro uređene javne uprave, zemlja aspirantkinja ne posjeduje mehanizam koji joj omogućava da prolazi proces integriranja. Također, fragmentacija ekonomskog prostora, makar i pod izgovorom podjele ustavnih nadležnosti, niti jednim svojim dijelom ne pripada filozofiji i praksi Zajedničkog tržišta EU, niti prirodni interakcija na globalizovanom, svjetskom tržištu. Zahtjevi za otklanjanjem diskriminatornih ustavnih odredbi i praksi svih građana BiH ostaju u sjeni neizvijenih ambicija za dominacijom političkih etnocentričnih elita nad određenim dijelovima BiH.

Ostaje potreba za usvajanje bh. programa za usvajanje pravne stečevine EU, uz konkretno definisanje obaveza, rokova, odgovornih osoba i institucija, te redoslijeda i dinamike transponovanja pravne stečevine EU u bh. zakonodavstva. Do tad, mora se dodatno osvijestiti činjenica da će BiH moći djelovati samo na *ad hoc* osnovi i da će svo njeno djelovanje biti otežano dnevnopolitičkim tenzijama vezanim za jalova, neproduktivna prisvajanja nadležnosti. Također, ovakav način rada sa sobom nosi fakultativno razumijevanje obaveza, nestandardizovan doprinos procesu i kada se on desi, a sve što i bude inicirano i urađeno, može u ovim uslovima biti teško mjerljivo. Pravna nesigurnost koju generiše permanentno dovodenje u pitanje ustavnih i institucionalnih nadležnosti, ostaje iznimno problematična.

Činjenica da se ionako neadekvatna implementacija Dejtonskog mirovnog sporazuma sve manje smatra procesom, a sve više stanjem, nastavlja da potkopava funkcionalnost BiH, a time i njenu evrounijsku budućnost. Taj proces, čije je zaključenje ispunjenjem s 5+2 uslova⁷ pripada jednom drugom, predvidljivijem vremenu. U uslovima narušenih odnosa u Vijeću za implementaciju mira i daljim odronjavanjem standarda i učinkovitosti sistema za obezbjeđenje vladavine prava, ovaj mehanizam i njegovo reformisano djelovanje, te ponovno razmatranje uslova

za zatvaranje i postepena tranzicija nadležnosti na bh. Institucije, čini se da neminovno dolaze na dnevni red.

Konačno, ono što se i čini napredovanjem u procesu na krilima sekuritizacije, procesa i konteksta u kojem se u odnosima prema BiH Evropska unija prebacuje sa političkih na sigurnosna pitanja, ograničenog je dometa i u velikoj mjeri je ovisno o eksternim faktorima. Ono što ostaje autentičan manevarski prostor, je prostor koji bh. donosioci odluka obezbijede jačanjem svijesti o zajedničkim interesima na evrounijskom putu, jačanjem mehanizama za evrounijske integracije i odlučnijim ispunjenjem zadatih uslova.

IZVORI I REFERENCE

Commission, E. (2019). *Council conclusions on Commission Opinion on Bosnia and Herzegovina's application for membership of the European Union*. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2019/12/10/council-conclusions-on-commission-opinion-on-bosnia-and-herzegovina-s-application-for-membership-of-the-european-union/>

Commission, E. (2021). *European Commission Report Bosnia and Herzegovina 2021 Report* (Regular SWD(2021) 291 final /2).

Council, E. (2022.). *European Council conclusions on Ukraine, the membership applications of Ukraine, the Republic of Moldova and Georgia, Western Balkans and external relations, 23 June 2022*. <https://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2022/06/23/european-council-conclusions-on-ukraine-the-membership-applications-of-ukraine-the-republic-of-moldova-and-georgia-western-balkans-and-external-relations-23-june-2022/>

High Representative, O. (2020). *Fifty-eighth report of the High Representative for Implementation of the Peace Agreement on Bosnia and Herzegovina* (Regular Report to the Peace Implementation Council No. 58). <http://www.ohr.int/fifty-eighth-report-of-the-high-representative-for-implementation-of-the-peace-agreement-on-bosnia-and-herzegovina/>

Odluka Vijeća ministara o sistemu koordinacije procesa evropskih integracija u Bosni i Hercegovini (72/16). (n.d.). Službeni list BiH. <http://sluzbenilist.ba/page/akt/OhWGVQzgUZM=>

Perry, V. (2015). Constitutional Reform in Bosnia and Herzegovina: Does the Road to Confederation go through the EU? *International Peacekeeping*, 22.

⁷ Spisak uslova: <http://www.ohr.int/program-52-2/>

O AUTORICI

Lejla Ramić Mesihović je docentica na Odsjeku za međunarodne odnose i evropske studije na Međunarodnom univerzitetu Burch u Sarajevu. Magistrirala je na Fakultetu političkih nauka u Sarajevu iz oblasti diplomatije, te 15 godina je radila kao službenica u Delegaciji Evropske unije u BiH i kao savjetnica u Uredu specijalnog predstavnika EU za BiH (EUSR), prateći, i dijelom usmjeravajući evoluciju odnosa EU prema BiH i spremnost BiH na strukturalnu prilagodbu. U bogatoj profesionalnoj karijeri bavila se i novinarstvom te je kao konsultantica radila na značajnom broju projekata, koje su u BiH finansirale međunarodne organizacije.

IMPRESSUM

Friedrich-Ebert-Stiftung (FES) | Ured u Bosni i Hercegovini
Kupreška 20, 71 000 Sarajevo, Bosna i Hercegovina

Odgovorni: dr. Peter Hurrelbrink

Tel.: +387 33 722 010

Fax: +387 33 613 505

E-mail: fes@fes.ba

www.fes.ba

DTP: Filip Andronik

Štampa: Amos Graf, Sarajevo

Tiraž: 200 primjeraka

ISBN 978-9926-482-82-4

Publikaciju možete naručiti na e-mail: fes@fes.ba.

Stavovi, mišljenja i zaključci u ovoj publikaciji ne moraju nužno odražavati stavove Friedrich-Ebert-Stiftung. Friedrich-Ebert-Stiftung ne garantuje za tačnost podataka koji su izneseni u publikaciji.

Sva prava zadržana od Friedrich-Ebert-Stiftung.

EVROPSKE INTEGRACIJE BOSNE I HERCEGOVINE POD PRIJETNJOM SEKURITIZACIJE

Kontekst, koji bi da provedbu Dejtonskog mirovnog sporazuma pretvori u stanje zamrznutog konflikta uz zadovoljavanje minimuma predvidljivosti i stabilnosti, pokazuje se više kao zgodan odgovor na potrebe dnevne politike, nego adekvatno okruženje za zahtjeve dugoročnog, dosljednog i strateškog djelovanja, koje je okosnica integrisanja u EU.

Neočekivana nova geopolitička i sigurnosna dinamika, koju je nametnula agresija Ruske Federacije na Ukrajinu, odjednom je od marta 2022. godine bacila dodatno svjetlo na geopolitički aspekt i snagu efekata politike proširenja Evropske unije. Ta dinamika je po prvi put u

istoriji proširenja, otvorila prostor za vrisak zemalja koje isuviše dobro znaju kako je pripadati ruskoj sferi uticaja.

Mirenje s pozicijom BiH, kao mjesta trajno otvorenog stanja provedbe mirovnog procesa bez kraja, zamišljena je i neodrživa zona komfora.

Odsustvo Programa integrisanja sa sobom nosi fakultativno razumijevanje obaveza, nestandardizovan doprinos procesu i kada se on desi, a sve što i bude inicirano i urađeno, može u ovim uslovima biti teško mjerljivo. Pravna nesigurnost koju generiše permanentno dovodenje

u pitanje ustavnih i institucionalnih nadležnosti, ostaje iznimno problematična.

Ono što ostaje kao autentičan manevarski prostor, jeste prostor koji bh. donosioci odluka obezbijede jačanjem svijesti o zajedničkim interesima na evrounijskom putu, jačanjem mehanizama za evrounijske integracije i odlučnijim ispunjenjem zadatih uslova.

Više informacija o ovoj temi pronađite na:

www.fes.ba